

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

Indrăsneală modernă

Un curajos aviator cinematografiază craterul vulcanului Vezuviu în plină acțiune.

Nedreptății

Sunt scriitori, artiști sau oameni de știință, plătitori în regiunile abstracte ale gândirii. Ei sunt neînțeleși sau sunt nedreptățiți când sunt înțeleși dar ne luați în seamă. Unii isbutesc să se ipună atențiunii contemporanilor, să înlăture conspirația tăcerii din jurul lor, să spulbere legende menite să le întunece faima. În Italia e un exemplu strălucit, în aceeași privință, Sem Benelli, marele autor dramatic, ale cărui piese erau fluerate la început și au trebuit să cadă, pentru ca, peste câțiva ani după aceea, să fie apreciate, slăvite încă de iubitorii de teatru ai Italiei.

Criticii contribuie mai totdeauna la înălțarea unui om superior sau la scufundarea lui în întuneric.

În ce privește binecuvântata noastră țară, ne putem lăuda că avem un talent superlativ de a ridica mediocritățile și de a lua în batjocură valorile reale.

Uneori și personalitățile de gândire superioară își fac rău singure. Astfel, nu i s'a putut ierta în viață, de către cei din generația sa, marelui nostru Macedonski o epigramă — de tristă celebritate și de inspirație în ceas rău — îndreptată, fără dreptate, celui alt mare poet al nostru Eminescu.

În ce privește artele plastice, unii tineri capricioși, dar nu îndejansați de pregătiți pentru misiunea de critici de artă, au găsit de bine să ridice în nori multe mediocrități în ale artei, falsificând astfel gustul public, și să acopere cu mantia unei tăceri disprețuitoare străduințele și talentul unor artiști sinceri, activi și îndrăgostiți de arta lor.

Astfel este cazul sculptorului Filip Marin, ale cărui lucrări admirabile au plăcut mult generației dinaintea celei de azi și mai ales celor de după moartea lui Ioan Georgescu, al cărui continuator, ca profesor de desen și modelaj, este Filip Marin.

Acest sculptor, autorul trilogiei statuare a lui Eminescu, nu mai poate supăra pe nimeni azi, pentru că amărăciunile vieții l'au doborât într'atât că nu mai poate lucra, e suferind și obosit. Se crede un învins...

Un alt caz este acela al pictorului Marinescu-Vălsan, acest îndrăgostit de muștele și trivale, care nu e luat în seamă pentru că se menține în vechea-i factură clasică, sub raportul coloritului și al detaliilor de compoziție din lucrările sale.

Nu se dă însă învins. A isbutit acum să-și strângă lucrările în trei saloane mari dela „Maison d'Art” și arcolo așteaptă pe toată lumea iubitoare de artă, să-i dovedească că zadarnic criticii îi cântă prohodul, de vreme ce „pauvre mort, vit encore!”

Vălsan interpretează cu multă sin-

ceritate priveliștile din fire, viața patriarhală și aerul câmpenesc al satelor noastre. Eglogele sale colorate îi bucură sufletul, dându-i impresii de liniște și de recreare.

Are câteva lucrări de mari dimensiuni, ce ar putea împodobi saloane mari...

Moderniștii noștri nu-l vor putea pricepe însă și vor urma să-l insulte, crezând ca și tinerii din generația mea, că istoria artelor se deschide cu pagina lor.

Cât privește literatura, bisericuțele joacă un mare rol. Sunt reviste dintre cele zise mai mari și mai pretențioase, care nu-ți publică un singur rând, oricât de avântat și în plin progres ai fi, dacă ai avut nenorocul sau inspirațiune să debutezi la reviste așa zise mici.

Între cei puțini de talent, cari au avut și norocul de a fi recunoseți, pentru că au știut să-și spânzure modestia, este și vechiul meu prieten Victor Eftimiu, care a debutat la o revistă, ce-i zicea „Dumitrica”, sub pseudonimul Athanos. Te pomenești că pseudonimul de debut i-a fost profetic și că socul nemuririi nuși așteaptă decât statuia.

Aceasta n'ar dovedi decât că talentul Victor Eftimiu și-a priceput vremea și a fost expresiunea contemporanilor săi.

Problema nedreptăților rămâne, — totuși, deschisă, ca și aceea a ariviștilor, de care n'au scutit nici suprema artă a gândirii.

L. I.

Văzute și auzite MICȘUNELELE

Având toate calitățile bune, cum ar zice Coana Manda, Mitică era foarte iubit de prieteni.

— De ce nu te însori, Mitică?

Toți îi puneau întrebarea aceasta în fiecare zi, și Mitică nu putea nici odată să le dea un răspuns precis. Ba că „n'a sosit ceasul pesemne”, ba că „se vede că nu mă place nimeni”, ba că „aș lua-o pe asta, dar n'are zestre”, ba că „cealaltă are mamă rea de gură”, în sfârșit fel de fel de obiecțiuni eseeu din mintea lui Mitică, fără să fie conștient de ele.

În realitate, Mitică se simțea foarte bine în situație flotantă, adică liber pe culcatul, plimbatul, mesele și petrecerile lui și mai ales necensurat și neîmpiedicat în aventurile sale. Căci Mitică se prăpădea după aventuri. De câte ori trecea repede pe Calea Victoriei, nu era în virtutea unei ocupații, ci în urmărirea unui obiectiv simpatic. Când umbla sfios pe o uliță

laterală, nu căuta casă de închiriat, ci dibuia locuința unui inger pe care-l pierduse din vedere în ajun la colțul străzii.

Mare amator de corespondență zaharoasă, Mitică scria și primea zilnic un teanc de bulete colorate și parfumate și nici odată nu era mai satisfăcut de cât atunci când se găsea în cursul unor peripeții romantice, unde misterul se amestecă cu riscul și curceririle capătă o însemnătate culminantă.

Știnduri slăbiciunea, câțiva prieteni se unesc să-i joace o farsă și-i trimit într-o zi o scrisoare prin care o tânără încântată de farmecul lui îi dă întâlnire la o cofetărie din centru, din dorința de a schimba cu el câteva cuvinte, și-l previne, ca s'o poată recunoaște, că va purta un buchețel de micșunele la piept. Spre siguranță că n'a venit întâmplător, ci în speciat pentru dânsa, îl ruga să aibă și el micșunele la butonieră.

A doua zi, la ora îndicată, Mitică aștepta nerăbdător și consuma prăjitură după prăjitură, ca să treacă timpul.

Dar sosește ora și nu apare nimeni. Șfertul de ceas de grație, zboară și el. Intrigat, Mitică începe să cânte la pian pe masa de marmoră, să dea din picioare, să clipească nervos, — și când vede că a trecut o oră, își ia mânușile și bastonul.

Dar tocmai atunci își face intrarea o femeie urâtă, plină de sbârcoțuri și de negi, groasă cât catedrala Sf. Iosif, cu ghetete scâlciate și cu ungherile în dohu — dar, în schimb, cu un impozant buchet de micșunele prins pe un corsaj preistoric.

Mitică rămâne un moment uluit, apoi o ocolește, își scuipă în sân și dă s'o ia la fugă.

Însă e încercuit pe trotuar de grupul prietenilor, cari se prăpădesc de râs, îl primesc cu o adevărată bătaie de flori, micșunelele pe cari le aveau cu toții la chiotoare, și nu mai au nevoie să-i explice că ei trimiseseră la cofetărie pe spălătoreasa unuia, înzorzonată și înflorită.

De atunci Mitică s'a lăsat de aventuri și e în căutarea unei soții, căreia îi va pune condiție să nu poarte nici odată micșunele, fiindcă nu le poate suferi.

Don José

Ți-am scris...

Ți-am scris și azi ca altă dată...
Un gând prietenesc și bun
Învăluie simțirea-mi toată
Și trebuie să mă supun.

Ți-am scris de toate și de toți
Cite-vei poate printre rânduri
Că n'astrăinată sunt de lume...
Rămas-am singură pe gânduri!

H. H.

UNEI ELEGANTE

— GLOSSA —

de LEONTIN ILIESCU

**Oricât ai fi de elegantă,
Sublimă doamnă ce-ai... ajuns,
Cazi tot ca ori și ce amantă
Vrând ca să pari de nepătruns.
Faci pe Nitouche prin saloane
Morala predicând de sus;
Vrei doar să pari printre cucoane
Ca o mireasă a lui Isus.**

*Păpușă care joci păpuși
Și stai de mode și de rochii,
Vrei să ai în jurul tău supuși
Ori unde ți-ai întoarce ochii...
Dar nu 'nțelegi că 'n vagu-i joc
O soartă oarbă și galantă
Ți-a dat nu minte ci noroc
Ori cât ai fi de elegantă?*

*In lume vrei să pari Giocoundă
Cu zâmbetul netălmăcit,
Salergi o cursă vagabondă
Pe-un biet naiv neisprăvit.
Și vrei să aduni un șir de fluturi
S'admire harul tău ascuns
Și 'n taină să culegi săruturi,
Sublimă doamnă ce-ai... ajuns.*

*Dar oricât vrei să pari silit
Că-ți plimbi în jur privirea gravă,
Eu simt ce patimi te-au robit,
Pricep dorința ta bolnavă
Și-ori cât ai vrea să pari cum nu-
Făptura-ți prea interesantă,
A tuturor și-a nimănui,
Cazi tot ca oriși ce amantă.*

*Ești tare 'n jocuri de cuvinte
Și 'n mici cancanuri de salon,
In scenele ce tind să linte
Ai pentru fiecare — un ton —
Dar masca nu simți cum îți cade
Trădându-ți sufletul ascuns,
Și-astfel tu crezi că bine-ți șade
Vrând ca să pari de nepătruns.*

*Admir idilele din crâng
Când, dupe-amurg, flăcăi și fete,
Perechi de fericiți se strâng
Și cântă doinele... șirete...
In vremea asta ce faci tu,
Ce-ți porți urâtul după toane?
Plutind ușor spre da și nu
Faci pe Nitouche prin saloane..*

*Decât minciunile ușoare
Ce-ascund păcate 'ntr'un surâs,
Mai bine crângurile 'n floare
Și-al țărănuței vesel răs.
Mai bine-l dai și nu-l mai numeri
Sărutul dorului nespus
Decât să joci fox-trott din umeri.
Morala predicând de sus.*

*De-abia te lămuresc din fard
Și-aproape nu-ți mai știu nici fața —
Ce inger negru și bastard
Te-o fi 'ndemnând să fii puiată
Acestui sibaritic veac?
Eu vreau să fiu și prin saloane
Așa cum sunt... tu, după plac,
Vrei doar să pari printre cucoane...*

*Din amăgire 'n amăgire
Dar pentru ce să treci mereu?
De ce o mască pe-a ta fire
Când ai putea să fii un eu?
De ce să ți s'ascundă vina
Când poți să stai mai liber su-
Și cum s'apără Messalina
Ca o mireasă a lui Isus?...*

*Ca o mireasă a lui Isus
Vrând doar să pari printre cucoane,
Morala predicând de sus
Faci pe Nitouche prin saloane.
Vrând ca să pari de nepătruns
Cazi tot ca ori și ce amantă,
Sublimă doamnă ce-ai... ajuns,
Oricât ai fi de elegantă.*

Merii muzicanți ai omenirii

Johan Sebastian Bach

I. S. Bach în familia marilor compozitori ocupă un loc excepțional. Pe de o parte el, fără îndoială este unul din cele mai mari genii ale vremilor și ale popoarelor — pe de altă parte el este compozitorul cel mai puțin cunoscut chiar în cercurile muzicale ale societății. Numele lui Mozart, Beethoven, nu mai vorbim de alți compozitori moderni, deșteaptă mai multă atenție și interes, decât numele marelui cantor dela Leipzig, care are pe lângă toate și destul inamici de principii.

Re numele acesta restrâns al lui Bach și cauzele lui își rețin atenția noastră în cele ce urmează.

Mai întâi de toate nu trebuie să se aite că Bach și în viață nu s'a bucurat de un mare renume ca unii din contemporani săi Hendel și alții.

După moartea lui el a fost complet uitat și numai după 100 de ani în 1829, Mendelssohn a executat curiositatea lui *Mattäus Passion*. Această

executare istorică a fost punctul de plecare, de unde puțin câte puțin s'a început cunoașterea lui Bach și des-

JOHAN SEBASTIAN BACH

teptarea interesului pentru el. Dar cu toate că de atunci au trecut 100 de ani și au fost editate lucrările lui, totuși renumele și interesul pentru

Bach nu sunt proporționale cu însemnătatea lui. Cauzele acestui fenomen trebuie căutat în parte în particularitățile muzicii lui Bach, parte în cultura specială muzicală a societății noastre contemporane.

În cea ce privește muzica lui Bach ea este foarte complicată atât prin mijloacele ei de exprimare cât și prin adâncimea cuprinsului ei și de aceea este puțin înțeleasă de lumea muzicală de azi.

Mijloacele de exprimare ale lui Bach, limba lui muzicală este o polifonie foarte complicată, care este în totdeauna greu percepută de o ureche nepregătită pentru muzică. Chiar muzica simfonică modernă, în virtutea polifoniei sale, este puțin înțeleasă de lumea de azi, dar de ce să mai vorbim de operele lui Bach. Trebuie să admitem ca adevăr, că limba literară muzicală nu este accesibilă masei, cea ce și explică succesul colossal al muzicii reze și ordinare și deplină necunoștință și lipsă de popularitate a celor mai mari creațiuni muzicale.

Dar pe lângă forma și stilul său, Bach este foarte complicat și adânc prin cuprinsul său. Melodiile și armo-

CÂNTECE

Cer senin, albastru.
Presărat cu stele.
De ce mi fură tu oare
Gândurile mele?

Sau în tine-i visul
Visul, nemurirea.
Ce le cat zadarnic
Și nu's nicăirea?!

Ce-o fi vrând să spună floarea
Ce se clatină de vânt?
— Spune că 'n curând, sărmană...
Va ajunge în mormânt...

Plânge că i-a trecut timpul
Și-o îngroapă-al toamnei vânt, —
Cum așa vor trece toate
Câte sunt pe acest pământ...

Ce-o fi șopotind isvorul
Azi, când frunza se rărește?
— Ah! nu știți că de-o iubire
El ș'acuma povestește..

Spune e'a văzut în cale
Un voinic frumos și o fată
Cum s'a despărțit eu jale
Și au plâns ca nici odată...

Seb. Hortopan

niile lui nu sunt obicinute și exprimând sentimente adânci religioase ele găsesc răsunet în adâncimile subconștiente ale sufletului omenesc. Oamenii cu sufletul curat și deschis mai curând vor înțelege pe Bach, decât oamenii vieței de toate zilele cu proza ei. Arta lui Bach este un templu în care poți intra cu smerenie lăpădând preocupările pământești și scuturând praful de pe tălpile picioarelor. Pentru astfel de aleși Bach dă izvoare nesecate de luminare sufletească și de entuziasm. Muzica lui este o stihie, care ridică sufletul omenesc până la o așa înălțime care poate să ridice numai sentimentul sfânt al bucuriei și extazul religios. Dar pentru ca stihia aceasta să acționeze, trebuiesc anumite condițiuni culturale, care în societatea noastră contemporană sau nu există sau se găsesc într-o stare embrionară.

Ori cât această ar fi de straniu pentru mulți, dar trebuie să spună că Bach a fost un compozitor bisericesc prin excelență. Biserica, religia au fost principalii excitanți ai creației lui. Operile lui principale sunt 300 de cântate pasiuni, messe consacrate bisericii și scrise pe texte religioase. Dacă luăm în vedere indiferentismul religios al claselor culte din societatea contemporană, atunci euprinsul textual al compozițiilor lui Bach le vor interesa prea puțin. Mulți cred că operele muzicale-sufletești pot să intereseze numai pe vizitatorii hramurilor lui Dumnezeu, neînțelegând că toată muzica modernă chiar în formele ei lumești este obligată muzicii bisericești și că ultima din punctul de vedere al puterii creației muzicale are multe creațiuni care n'au putut fi întrecute de creațiile muzicii lumești.

Pe lângă aceste piedici culturale în răspândirea muzicii lui Bach, mai există și o piedică curat cultural muzicală.

Pentru ca să apreciezi pe Bach din punctul de vedere muzical trebuie să-l execuți mult și trebuie să pătrunzi în adâncimile creațiilor lui. Condițiile contemporane muzicale culturale

și sistema educației muzicale nu dau terenuri favorabile pentru aceasta. E drept că în conservatoare cântă Bach, de la preludii, fugi, invenții, dar aceasta mai mult din obligativitate și ca un prinos adus muzicii serioase. Dar nu numai elevi dar și profesori de muzică privesc la Bach ca la o vechitură. Bine înțeles cauza acestei opinii despre el este dezvoltarea mică a muzicii și pentru ca Bach în conservatori nu este expus cu lucrările lui principale, dar cu miniatuiri pentru fortepiano. Adevăratul Bach este în messele, pasiunile, cantatele lui. Dar toate aceste lucrări au fost scrise pentru forțele disciplinate ale corului și ale orchestrei. Bach poate fi apreciat numai dacă va fi executat bine și dacă va fi deseori ascultat — numai atunci el va putea fi înțeles în adevărata lui mărire.

V. Bulcev

Din rusește de Dr. I. D.

FĂTFRUMOS

Piesă de teatru a lui, Horia Furtună

Subiectul acestei piese de teatru, — fără să se îndepărteze de frumusețea alegorică a basmului unde poporul prin crearea lui Fătfrumos a înțeles să intruzeze într'un om frumusețea fizică și morală la olaltă, — este interpretat de autor într'un chip cu totul deosebit.

Fătfrumos plecând spre Ileana, își ajunge idealul, însă prea târziu căoi e rănit de moarte, iar Cosinzeana furse deșteptată din somnul în care era ținută de smeu, de un păcătos furișat până la dansa pe urmele veteazului Fătfrumos.

Fătfrumos învingător, dar în agonie moare, sfârșit natural al celor cari luptă pentru un ideal. — și Ileana adoarme din nou, în așteptarea altui Fătfrumos care va trebui să vie.

Înaltul altruism filozofic care izbucnește din ultimele vorbe ale lui Fătfrumos, ridică subiectul piesei lui Furtună cu mult deasupra obișnuitelor basme versificate și aranjate în piese de teatru.

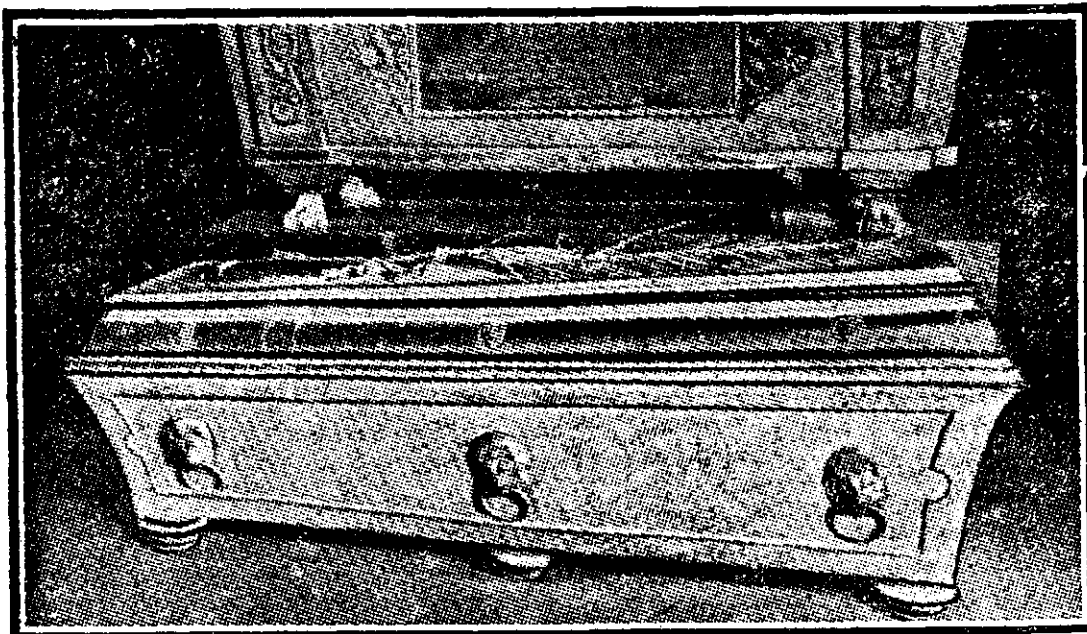
Acest altruism țesut în versuri nobile și simple, cu atât mai frumoase, cu cât sunt în stil popular românesc, revine ca un ecou spus de tovarășii lui Fătfrumos morți pentru apărarea țării dar cu visul frumuseții, cu Ileana în ultima lor privire:

Frunzuliță verde, verde de stejar
Spune-le că viața, viața nu se pierde
Ci se 'ntoarce'n alte frunți ca 'ntr'un altar
Cum se 'ntoarce vara'n codru frunza verde.

În numărul viitor vom publica și câteva scene din Fătfrumos.

Nikita Macedonski

Chipul și mormântul regelui Romei

După lovitura de stat care a precedat plecarea împăratului Carol și a soției lui, Zita, din Austria s'a găsit la Viena, în podurile Hofburgului o statuă albă de ghips a unui tânăr;

Contele Carol Lanckoronski, mareșalul palatului împăratului Austriei, l'a identificat.

Această statuă a cărei reproducție o dăm este a fiului lui Napoleon Bonaparte.

naparte. Chipul este chiar un *mulagiu* ce a fost luat după capul lui Napoleon al II, pe patul morții. Puiul de vultur, Regele Romei și în urmă numai duce de Reichstadt doar pe somnul veșnic în capela Capucinilor din Viena.

Pe cosciugul său, fotografiat numai după plecarea Suveranilor Austriei, este gravat următoarea inscripție :

„Fiul lui Napoleon, împăratul francezilor” iar mai jos, în epitaful său este evocat titlul celui care a murit duce de Reichstadt :

„Salutat din leagăn cu numele de Rege al Romei”.

Reisai de iarnă

*Uită vântul !
Și din ceruri se cern norii
viscolind întreg pământul.*

*Coama dealurilor sure,
s'a albit de tot ;
s'a împreunat cu cerul.
Numai dâmbul de pădură
a rămas doar ca o dungă :
iar prin el se umflă vântul,
suerându-și cântul...*

*După deal se resfir norii
și rămâne spânzurată,
luna, palidă, 'nghetată
între nori de gheață.
Din pădure-o umbră neagră,
pe furiș coboară 'n vale ;
un lup.
ce-a eșit la pradă...
Întâlnit un stăru în cale
și-a 'nceput să-l rupă lacom.*

*Luna pală îl luminează
în profil
și-și reflectează razele pe ai lui albi,
care clănțâne și mușcă
în grozava-i lăcomie,
pe alți lupi închipuiți.*

M. M. Zamfirescu

Cârnatul fermecat

De mult, de mult, pe vremuri, pe oamenilor pe pământ, trăiau în bordeiul lor doi bătrâni, moșul și cu baba lui.

Erau așa de săraci, că adesea nu aveau ce să mănânce

Intr'o seară, în ajunul anului nou, stăteau amândoi în jurul mescii, fără foc în sobă, flămâzi și tremurând de frig. Nu aveau cu ce să cumpene mâncare și nici o bucată de lemn măcar, pentru a o băga în sobă.

Triștiți și amărâți de sărăcia vremurilor, ei vorbeau :

— „Ah ! zise moșu, ce bine ar fi „dacă acuma mi s'ar arăta vre-o zână bună și ne-ar da tot ce ne tre- „bue.

— „Da, asta ar fi minunat, răs- „puse bătrâna, ar fi un mare noroc „pentru noi.

— „Dar ce am cere să ne facă !? „Avem nevoie de atâtea lucruri, căci „eu, zău, nici nu ași ști ce să-i cer „mai întâi, zise moșul.

— „Da ar oudd armn oudbmc pora
— „Uite, ce prost ești ! se repezi „bătrâna, nu ai ști ce să-i ceri !! Eu „ași cere un butoiș plin cu galbeni „de aur, frumusețe și tiberete veci- „nică.

se auzi o voce limpede ca sunetu unui colopotel de argint :

— „Nu vă mai certați zadarnic !”
Și din coșul sobei se coborâ o zână frumoasă îmbrăcată în haine strălucitoare.

Bătrânii rămaseră încremențiți.

— Uite, vă dau voie să-mi spuneți trei dorinți ale voastre, zise zâna și vă promit să vi le îndeplinesc.

Moșneagul care era din cale afară de flămând, rosti fără să-și dea seama :

„Vreau ca pe masă să se ivească un cârnat gustos”.

Abia termină bătrânul și pe masă se înfățișă un cârnat mare și o bucată de pâine.

Când baba își dădu seama de dorința atât de nepotrivită a moșneagului se înfurie și strigă plină de mânie :

— Bătrân prost ce șeti !... Aș dori ca acest cârnat să se lipească de nasul tău.

Dintr'o dată cârnatul sări drept în sus și se lipi de nasul moșneagului.

— „Vai ! ce mă fac eu acum ! începu să se tânguiască bătrânul. „Nu „mi rămâne de cât să mor ! Toți oa- „menii mă vor batjoeori că am în loc „de nas, un cârnat. Nenorocit ce „sunt !

Ce putea acuma să facă baba ? Ea

— „La ce bun, frumusețe pentru „tine, se necăji moșneagul, mai bine „ai cere sănătate și o mâncare gus- „toasă căci a început să-mi vie leșin „de foame !

— „Bătrân lăco mși prost ce ești „strigă baba, tu nu înțelegi că dacă „am avea bani, am găsi și de mân- „care !?

Tot certându-se ei astfel, de odată

tot își iubea moșneagul cu care trăise aproape cincizeci de ani și nuse îndura să-l lase așa pocit pentru totdeauna. Așa dar fu nevoită să spună zânei și cea de-a treia dorință. Cârnatul să se desfacă de nasul moșneagului.

Zâna îndeplini și această dorință a lor, iar cârnatul căzu îndărăt în fa furie.

Zăna apoi le zise cu un hohot argintiu :

— „Iată împlinite cele trei dorinți ale voastre” și apoi dispăru, iar sărmăni bătrâni rămăseră cu gura căscată, nealocându-se de pe urma acestei întâmplări de cât cu un singur cârnat pe care îl și mâncară după ce se desmeteciră bine.

D. Fecolozin

FILATELIA

Premiile filatelice pe luna Martie

Ca și până acum, oferim cititorilor *Universului Literar* pentru luna Martie 7 loturi de mărci foarte importante. Fiecare dintre aceste loturi cuprinde serii foarte frumoase și interesante.

Tragerea acestor loturi se va face luna viitoare. Rugăm pe toți acei ce voesc să participe să ne trimită din vreme cupoanele, astfel că în ziua de 10 Aprilie să putem face tragerea.

Pe lângă premiile filatelice lunare, vom acorda un foarte interesant premiu care va consta dintr'un album complet cu foi schimbătoare.

Iată noi serii de mărci ce putem oferi cititorilor colecționari.

Ucraina I emisie 5 val. 4 lei ; Ura-

ina 1920, 14 val. serie compl. 9 lei ; *Württemberg*, serie comunistă, 46 val. compl. 30 lei ; *Ocupația română în Ungaria*, serie 12 val. 11 lei ; *Letonia*, serie 4 val. bune 4 lei ; *Ungaria*, serie compl. bolșevică, 5 val. 19 lei ; *Cehoslovacia*, I serie surșari pe mărci austriace, serie rară, 30 val. 50 lei ; *Cehoslovacia*, aceeași serie, 7 valori 8 lei ; *Venezuela*, serie compl. 5 valori 9 lei ; *Turcia*, serie rară, 7 valori 13 lei ; *Levant rus*, serie compl. rară, 10 valori 25 lei ; *Mexic*, serie compl. 11 val. 12 lei ; *Polonia*, serie comemorativă, rară, 6 val. 30 lei ; *Azerbeidgen*, serie compl. până la 25 mii ruble, 6 val. 9 lei ; *Creta*, serie compl. 6 val. 15 lei ; *Italia*, serie 4 val., ocup. Austria 4 lei ; *Honduras*, serie compl. 8 val. 12 lei ; *Lichtenstein*, serie compl. 20 val. 12 lei ; *Germania*, serie dolu, compl. 19 val. 17 lei ; *Chili*, 10 val. serie compl. 11 lei.

Informațiuni filatelice

Anul acesta Franța va scoate o nouă marcă postală comemorativă cu ocazia tricentenarului poștului marchiz Pierre de Bonsard.

D. D. I. Popescu Slobozia. Pentru participarea la premiile filatelice și abonații ne vor trimite cupoanele, cât mai repede posibil.

C. A. Orșolima

Str. General Lahovari, 113

O amintire din viața lui Rubens

La 29 Iunie 1577, în orașul Cologne, o nobilă familie, originară din Styria, număra un membru mai mult. Marie Pipelingne dădu viață unui al șaptelea copil, în casa unde o jumătate de secol mai târziu, o regină a Franței, Maria de Médicis, trebuia să-și dea ultima suflare.

Acest copil, al cărui nume a fost repetat de nenumărate guri, era Pierre-Paul-Rubens.

Jean Rubens tatăl său, care era un catolic înfocat, se ocupă mult de educațiunea sa, pregătindu-l pentru magistratură.

De-aiba ajuns la 10 ani, tânărul Rubens, care se remarcă repede prin progresele în studiile sale, pierdu pe sfătătorul strălucit al primilor săi ani. Mama sa îl duse atunci la Anvers, orașul său natal. Își continuă studiile cu ardoare, terminându-și retorica : greaca și latina îi deveniseră tot atât de familiare ca și propria sa limbă.

Tânărul Rubens, ocupă un loc bun, în calitate de paj pe lângă contesa Lalain : cu toate acestea însă, el era ursit pentru lucruri cu mult mai mari. Această „slugărie” înaltă, nu-i oferea nici un farmec ; el se simțea pătruns de inspirațiunea ce-l ducea către artă. După ce învinse împotrivirile mamei sale, putu, în sfârșit, să se dedice studiului picturii.

Primul atelier la care studia, fu acela al lui Adam van Ort : dar brutalitatea acestui maestru îl desigură pe Rubens, determinându-l să plece, îndreptându-se către Otto Voenijs, fără rival în acea epocă.

Patru ani i-au fost deajuns tânărului artist să fie inițiat în secretele artei sale : nu-i mai rămânea decât să-și perfecționeze talentul prin studii modele. Obținând scrisori de recomandare, el plecă în Italia, vizită apoi Veneția, unde studiază pe Tițian, Paul Véronèse și Tintoret ; apoi se întoarse la Roma și Florența, consacându-și zile întregi pentru a pătrunde profunzimea geniului lui Michel Angelo.

La Gênes el fu admirat, sărbătorit, chemat în societatea cea mai înaltă, când primi vestea că mama sa era grav bolnavă. El plecă repede, călătorind zile întregi, dar în drum află trista veste a morții aceleia pe care spera s'o mai revadă : o iubea din tot sufletul, cu cea mai sinceră afecțiune.

Copleșit de această pierdere, se retrase câțva timp la mănăstirea Saint-Michel, în apropiere de Bruxelles, pentru a trăi împreună cu durerea sa. Aceasta fu pentru el o tristă consolare, făcând să i se ridice o piatră la mormântul mamei sale mult iubite, compunând el însuși un epitaf pe

care-l gravă în marmora funerară.

La 1610, la întoarcerea sa la Anvers, Rubens se căsătorii cu Isabelle Brand.

Din acel moment, el fu copleșit de bogăție și onoruri : talentul său, spiritul său și mai ales cunoștințele sale profunde, îl făcuseră căutat de multe curți regale.

Reputația sa devenind europeană, fu chemat în Franța de către Marie de Médicis în 1620, după ce primi ordinele reginei, supunându-i ideile sale, el plecă la Anvers și termină în timp de 20 de luni patru compozițiuni care reprezentau sub o formă alegorică, viața reginei.

Toate țările europene, Spania, Portugalia, Anglia, primiră succesiv pe acest mare artist, și îl primiră cu tot respectul de care se bucura acest geniu.

Pretutindeni Rubens dorea să viziteze atelierelor pictorilor contemporani, cărora le lăsa totdeauna, garanția generozității sale.

Elevii remarcabili pe cari i-a format el, se bucurau de aceeași glorie.

Astăzi 130 de tablouri, reproduse pe fotografii, constituie posteritățile, operele personale ale lui Rubens. Acest talent enciclopedic atinse toate genurile. El pictă cu același succes istoria, portretul, peisagiul, florile și animalele. Când voi să compună subiecte religioase, el le execută cu o superioritate magistrală. Una dintre aceste capod'opere, păstrează legată de ea o anecdotă, pe care doresc s'o povestesc.

Rubens, devenit gloria școlii flamande, lucra de mai multe luni la compoziția unui tablou religios. Sarcina era dificilă, căci trebuia să reprezinte pe Christos pe cruce, înconjurat de fecioară mamă și de Magdalena, care stă la picioarele Mântuitorului lumii, a învățătorului mult iubit, culegându-i ultimele suspine dumnezeiești.

Tabloul era gata și Rubens îl rețușă de mai multe ori. El îl vizită în fiecare zi și se felicita la vederea acestei frumoase lucrări, care îl costase atâtea eforturi ; dar nimeni însă nu fusese chemat să-l admire.

Numeroșii săi elevi, așteptau nerăbdători ziua când ar fi avut bucuria să contemple noua operă a marelui lor maestru. În sfârșit Rubens era satisfăcut ; el îi făcu ultima corectare și în câteva ore, ușile atelierului său fură deschise.

Unul dintre elevi cei mai tineri, artist de geniu, a cărui glorie trebuia deasemenea să-l facă nemuritor, prinse de veste că Rubens nu era acolo.

Deodată imaginația sa se exaltă, și puse la cale un îndrăzneț plan, părându-și cilegii săi. Aceștia, absorbiți de copia unui mare model, nu observară că unul dintre ei dispăruse.

Tânărul elev, plin de bucurie la vederea capod'operei, se înalță pe pedea către ușa atelierului lui Rubens, făcând să tremure, reculegându-se.

Deodată se auzi un șgomot care-l însă curiozitatea îl învinse și trecu pragul. Imprudentul se împiedică în urma unor pânze pe jumătate schițate, isbind un tablou de o dimensiune mare.

O nefericire!... ochii săi scântetori dădură n sfârșit de obiectul pe care-l căuta, dar o parte se ștersese: era umărul și bratul Magdalenei, la care maestrul lucrase cu o jumătate de oră înainte.

Ce să facă?... O zăpăceală fust-păimântătoare tulbură sufletul vinovatului.

Ce n'ar fi dat el să se liniștească, în fața imprudenței sale!...

Cum invidia fericirea prietenilor săi!

Dar el era singur, singur în fața unui tablou acuzator, a capod'operei mutilate. Un viitor întunecat i se desfășură în fața ochilor; el își văzu existența distrusă, căci Rubens, indignat, îl va goni din atelierul său, în timp ce camarazii îl vor învinui de ultrăgiu și familia îi va reproșa toată viața această greșală.

Adio, visuri de glorie!... Acela care trebuia să-i deschidă cariera, nu va mai voi să-l revadă...

Aceste gânduri triste se încuibară în imaginația tânărului artist. În mijlocul primejdiei, privirile sale tulbure zăriră paleta lui Rubens pe care erau întinse bogatele culori, cu care maestrul se servise.

Dacă ar îndrăzni, și-ar repara imprudenta printr-o fericită hotărâre îndrăznească. Fără să mai reflecteze, el apucă cu un fel de furie sălbatecă pensulele încă umede. Cu o mână pe

care o conducea desnaidejdea, elevul pictă din nou umărul și bratul Magdalenei...

O oră se scurse cu greutate; dar vai! ea fu pentru el un secol...

Tânărul pictor puse toate la locul lor și părăsi cu spaimă încă, acest loc martor al teribilei sale imprudențe.

Rubens se reîntoarse; prima sa grijă fu să viziteze pe scumpulii săi elevi, invitându-i cu dânsul în atelierul său.

Cu toții aveau o mare bucurie; fiecare voia să fie în prima linie; cu toate acestea, unul dintre ei, sta în umbră; o paloare gălbuie era răspândită pe trăsăturile sale.

Tinerii artiști eriau pătrunși de admirație, mândrindu-se că aparțin școlii unui astfel de maestru.

Rubens îi întrebă cu bunătate, ce îi frapează în această compoziție (tabloul în cea mai mare parte era în semi-colorație; Magdalena singură, așezată în primul plan, era luminată de raze vii).

„Este, spuse un elev, obrazul fecioarei, întipărit cu o vie durere și sfântă resemnare.

— Este, Christos, spuse un alt elev, Reprezintă creația desăvârșită a Mântuitorului”.

Un al treilea remarcă mai ales, frumosul cap al Sf. Ion.

„Cât despre mine, spuse Rubens, eu prefer pe Magdalena. Acest număr și acest braț sunt cu mult mai fin lucrate, decât tot restul tabloului. Este acolo ceva străin; când părăsisem atelierul, nu eram atât de mulțumit”.

Spunând aceste cuvinte, acel care tremura la spatele camarazilor săi, simți că i se umple sufletul de bucurie. Cuvintele lui Rubens veneau să-i

adeverească ceea ce putea ajunge într-o zi...

Multă vreme trebui el să păstreze secretul acestui succes în fundul inimii sale; dar din acea zi nimic nu mai egala ardoarea acei viațe care trebuia să poarte atât de mare, numele de Antoine van Dick.

Cu drept cuvânt numai pensula lui Van Dik a putut să înșele ochiul exersat al unui Rubens!...

Virgiliu Leonte

Zâmbet de iubire

— SONET —

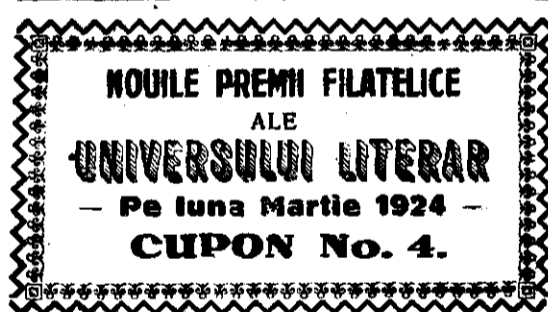
Robit eu o privesc când îmi apare
Cu chipul ei de inger fermecat
Cu sufletul întreg înemorat
Și cu privirile-i surâzătoare.

Pe fruntea ei o caldă sărutare
Eu i-am depus atunci extaziat
Și dorul meu pe veci mi s'a legat
De frumusețea ei nepieritoare

Si-n vreme târziu, în nopțile de vară
Când rătăciam prin codră, în izvoare
Lăsase luna părul ei de raze

Și dorul mă'npressoară-acuma iară
Privirile ei vin să mă'nșioare
Și-ndurerat rămân dus în extaze...

Petro D. Popovici

Mamă și amantă

ROMAN DE LOUIS ULBACH

24

Dar, dacă mătușa era de obicei nepăsătoare la aceste schimbări de înfățișare, aci familiară, aci de un respect exagerat, simți în ziua aceia blândetea întrebării.

— Nu, n'am altă nevoie de cât de a mai vorbi cu tine.

Luiza îi trase singurul fotoliu ce se afla în odaie și se așeză pe un scăunel în fața ei.

Acest gest făcut în orice altă odaie ar fi amintit doamnei de Grémilly, felul supus de a se așeza pe care îl lua Filip. Dar, în această cameră virginală, mătușa nu mai văzu de cât pe nepoata, și își plimbă privirea cu încredere înprejurul ei, pentru a se pătrunde de această atmosferă de curaj, de seninătate; de acest parfum de virtute și de sacrificiu de care avea atâta nevoie.

Luiza, tot palidă, dar cu o limpezime de alabastru pe obraji, încrucșă cu naivitate mâinile, și cu ochii ridicați, cu o privire rugătoare răspândită în azurul lor, așteptă. Mica cicatrice de la tâmplă, pe care o examinase poate cu câteva minute mai înainte, la oglindă, nu era ascunsă de buclele părului. Doamna de Grémilly o văzu și aceasta îi fu ca un îndemn.

— Copila mea, zise ea, am vorbit despre tine cu bătrâna mea prietenă, doamna de Luzay. Știi tu proiectul pe care l'am făcut? Continuă ea cu vivacitate. Este că s'ar putea să devii fiica ei

Luiza, tot sperând o veste bună, nu se aștepta la aceasta.

— Oh! mătușe, zise ea rugătoare, ca și cum i-ar fi cerut ca acest vis pe care îl aducea, să nu-l lase să piară.

Doamna de Grémilly se forțase în ultima clipă, că să-i spue acestea.

Și pentru că luase paburul trebuia să-l bea.

— I-am spus Genovievei, continuă ea, că nu te voi constrânge câtuși de puțin dar dacă această căsătorie ți-ar plăcea.

Cu vocea mai înceată, ca și cum i-ar fi fost toamnă să fie auzită, Jana adăugă:

— Ași consimți.

Punea un mare preț pe promisiunea ei de a consimți, voină ca Luiza să o aprecieze.

Fata îi luă mâinile; i le sărută cu entuziasma, reținându-și o lacrimă de bucurie.

Doamna de Grémilly nu îndrăzni să-și retragă mâinile, dar fără să vrea, și-le crispă, sub buzele care le apăsa și privirea ei luă o expresie sfâșietoare.

— Ah mătușe! mătușe! murmură Luiza.

— Numai că pentru a realiza acest proiect, trebuie luate oare care precauțiuni și trebuie să mă ascuți în tot ce-ți voi spune.

Luiza își ridică fruntea. Grijă îi revenea. Își aducea aminte de scena din salon.

— Poți bare să te îndoești, mătușe, de supunerea mea?...

— Supunerea ta nu-mi ajunge!...

— Respectul meu, prietenia mea...

— Vreau să mă iubești mult, mult, înțelegi tu? Nu pentru răul tău ași vrea să fac această căsătorie... ci din contra ca să am o fiică... Hai, crede-mă copila mea, merit destul ca să fiu iubită!

Lacrimile se urcau în ochii doamnei de Grémilly.

Turburată, transportată, simțind, fără să îndrăznească să măsoare toată adâncimea, că un mare sacrificiu se îndeplinea. Luiza se ridică pentru a se arunca de gâtul mătușei sale.

Efuziunea era prea grăbită. Jana întinse brațele înainte silind pe Luiza să se reazeze, spunându-i:

— Bine, bine: sunt sigură de tine; dar vreau să te fac să-ți cumperi fericirea, pentru ca să nu-ți c datorezi decât tie... Oh! fi sigură că n'ai s'o plătești prea scump!... Vă iubiți, sau mai bine: credeți că vă iubiți... Trebuie acum ca doamna de Luzay și eu, să fim absolut sigure de această dragoste ca să nu avem nici o teamă pentru fericirea voastră.

Luiza păru surprinsă. Ea își puse o mână pe piept, spre a jura de sinceritatea ei.

— Da, răspunse doamna de Grémilly, tu îi iubești! dar el, el te iubește?

— Oh! mătușe!

— Oamenii, scumpa mea copilă, nu sunt totdeauna liberi de sentimentele lor așa cum cred că sunt; adesea ori violența unui sentiment nou nu este decât, iritațiunea, ura, frica ce o au de un sentiment vechiu...

Doamna de Luzay și eu, vrem să fim siguri

Câteva scene

Iubire conjugală

Servitoarele lor...

Ea. — Și când te gândești că sunt bărbați care își ridică femeile în slava oerului...

El. — Oh, dacă aș ști că rămâi acolo!

— Na!... conia a făcut o ispravă! In cutia cu bomboane dela domnu Nicu pe care conia a svârli'to era un inel pe care eu l'am vândut...

ca tu vei fi aleasă și iubită fără nici un gând în urmă. El este sinceritatea însăși și tu, tu îl iubești.

Dar sinceritatea are scrupule ce trebuie menajate, risipite; pentru aceasta trebuie să lucrăm; ajută-ne prin absoluta ta încredere în noi și fii discretă. Nu-i minți; ar fi de prisos; de altfel, n'ai decât să-i repeți că îl iubești și asta îi va ajunge.

Dar nu-i spune nimic despre noi, nu te mira de nimic, mergi pe drumul pe care te ducem noi, fără să-ți închipui un moment că vom alt-ceva decât, fericirea ta, pe care suntem sigure că o vom asigura. Nu te îngrija, îți jur...

— Oh! mătușe, nu jura. Te cred. Mă las în voia d-tale! zise Luiza extaziată și care vedea limpede că, pe măsură ce doamna de Grémilly vorbea, ca o iradiere a unei flăcări ascunse se răspândea pe chipul acestei eroice femei.

— Mulțumesc, zise Jana cu o sinceră recunoștință, mulțumesc, copila mea.

Ah! am nevoie de a fi iubită! și voi fi atunci când mă voi putea iubi eu însumi, când te voi ști fericită în căsnicia ta, în familia ta.

— Scumpa mea mamă, vei vedea fericirea aceasta care va fi opera ta.

— Poate că n'am s-o văd, căci mi-s'a făcut dor de călătorii, dar voi cunoaște viața ta. Tot ceea ce îți cer este, să iubești din toate puterile tale pe acela pe care noi... pe care eu îți voi fi dat; uită-mă dacă vrei pentru câteva zile. Egoismul fericirii tale va fi recompensa și bucuria mea maternă.

— Ah! dragă mătușe ce bună ești! ce mare ești și cum te înțeleg.

— Ce vrea oare să zică cu asta? Doamna de Grémilly o întrerupse:

— Mă înțelegi; asta îmi ajunge. Astfel, ne-am înțeles

Lasă-te să fi condusă orbește. Și dacă îți voi părea câte odată mai puțin favorabilă proiectului pe care l'am făcut, nu te alarma... va fi o șiretărie de război. Ast-vrea să am meritul de a te da; va trebui să am aerul că te cedez...

— Acestea sunt strategii de cochetă pe care ți-le desvăluiesc.

— Nu te teme de nimic mătușe... Eu nu cer mai mult decât de a fi cochetă, pentru că voi veți fi lângă mine, voi mamele mele pentru a-mi da absolvirea. Am poate chiar vocațiunea... Fa răsă cu ochii umeziți.

— Tu ai spirit, fata mea; arată-l căci nu există inimă acolo unde nu e spirit.

Doamna de Grémilly nu se mai temea să-și sărute nepoata și o atrase la dansa cu toată bună-voința și dragostea maternă.

Aproape în ceasul în care mătușa și nepoata, una în brațele alteia, formau un plan contra lui Filip și pentru el, d-na vicontesă de Luzay scobora înaintea castelului ei din trăsura care venise s-o la dela gară.

Filip e aștepta. Cugetase mult după plecarea mamei sale și se întrebese dacă într-adevăr călătoria aceasta avusese de scop cumpărarea unei proprietăți. Oare mama lui îi as-

oundea ceva? Primise vre-o scrisoare, vre-o înștiințare?

Sau d-na de Grémilly atrăsese la Paris pe fosta ei prietenă de școală ca s-o vadă dacă știe ceva sau ca să-i mărturisească tot?

Vicontesa, de și puțin oboșită de drum, își păstra totuși veselia obicinuită. Pe când i se lua geamantanul din trăsura, ea își îmbrățișa fiul, spunându-i cu o volubilitate care ar fi putut să pară suspectă lui Filip:

— Adevărat că drumurile de fier sunt o invenție minunată. Numai că n'ar trebui să coste mai mult decât transportul legumelor și fructelor noastre. Atunci m'aș duce singură să mi le vând odată pe săptămână la hală.

— Ai călătorit bine? — o întrebă Filip.

— Foarte bine. Am adus trufandale. Dar asta nu se cheamă o călătorie, că n'am avut vreme să fac măcar o vizită.

— Nici una?

— Nici unica — minti ea.

— Și n'ai cumpărat nimic?

— Nu; afacerea nu mi s'a părut convenabilă. Aș fi vrut să-ți dăruiesc un mic domeniu ca zestră; dar acum dacă te însori curând, ve trebui să te mulțumești numai cu bani.

(Va urma)

VIZITATI
Cinema „VLAICU”

RULEAZA:

Filmele cele mai frumoase și instructive